

Dodatek 3 k článku **Kvantitativní fonotaktická analýza názvů českých obcí a jejich částí**

Konsonanticko-vokalické vzorce

Označíme-li neslabičné fonémy jako C a slabičné fonémy (tj. vokály a slabičné /r/ a /l/) jako V, pak můžeme mluvit o konsonanticko-vokalických vzorcích slov (např. CVCV pro *koza*).¹ Pro Oik existuje 321 různých takových vzorců a pro SSČ je jich 1 518. Kromě sedmi se všechny vzorce doložené pro Oik vyskytují i v SSČ. Zmíněných sedm vzorců se sice v SSČ neobjevuje, ale slova jim odpovídající jsou doložena v SSJČ (uvedená v závorce):

- (4) CCCVCCCVCCVCCCV: *Střelskohoštická* (srov. *instinktivistický*)
CCVCCCVCCVCCCV: *Prostředkovice* (srov. *prosvětlovací*)
CVCCVCCCVCCVCCV: *nad Pernštejnem* (srov. *šéfkonstruktér*)
CVVCCVCCVCCV: *Neumětely* (srov. *geografie*)
CVVCCVCCVCCV: *Neuměřice* (srov. *koaxiální*)
VCCCVCCVCCVCCV: *Olbramkostel* (srov. *anglicismus*)
VCCCVCCVCCVCCV: *Ostrovačice* (srov. *okcidentální*)

Všechny vzorce doložené v Oik se vyskytují v SSČ kromě sedmi, které však vyskytují v SSJČ. Pořadí deseti nejčastějších vzorců je uvedeno v tabulce 3 s pořadím daného vzorce v SSČ v závorce. Oikonyma preferují stejné vzorce slov jako nepropriální slovní zásoba. Nejmarkantnější výjimkou je vzorec CVCVCCVCCV, jenž je pro Oik nejčastějším vzorcem, ale v SSČ je až na 20. místě, a vzorec CVCCVCCVCCV, jenž je v Oik 7. nejčastějším, ale v SSČ je až na 37. místě. To lze však jednoduše vysvětlit. Oba vzorce končí na VCCV, což velmi často odpovídá koncovce *-ice* (např. *Hodonice*, *Vavřetice*). V naší interpretaci totiž afrikáta [ts] odpovídá kombinaci /Ts/. Poznamenejme, že vzhledem k velkému počtu různých vzorců není jejich procentuální zastoupení příliš velké; v Oik je nejčastější vzorec zastoupen jen 486krát, tj. u 5,10 % slov. Kdyby však byly všechny vzorce zastoupeny rovnoměrně, každému by odpovídalo 29,7 slov (9 536 slov děleno 321 vzorců). Jen prvních 60 vzorců je zastoupeno více než 29 slovy a 91 vzorců je zastoupeno jen jedenkrát.

¹ Konsonanticko-vokalickými vzorci se zabývala i Churaňová (2013). Jelikož se zaměřovala na gramatická slova a přízvukové takty, nejsou její výsledky srovnatelné s našimi. Seznam CV vzorců pro gramatická slova najdeme v publikaci Bartoň et al. (2009). Zde už vůbec nelze výsledky srovnávat, jelikož jejich analýza je fonetická. Proto slova *oko* a *voda* mají stejný vzorec, poněvadž obě začínají na konsonant, tedy v případě *oko* na ráz [?].

Tab. 7: Nejčastější konsonanticko-vokální vzorce slov (C = konsonant, V = vokál, např. /voda/ = CVCV; hodnoty v závorkách jsou pro SSČ)

| Pořadí | Vzorec | Pořadí | Vzorec |
|----------|-----------|-----------|------------|
| 1. (20.) | CVCVCVCCV | 6. (5.) | CVCCVC |
| 2. (2.) | CVCVC | 7. (37.) | CVCCVCVCCV |
| 3. (1.) | CVCVCVC | 8. (6.) | CCVCVC |
| 4. (4.) | CVCVCV | 9. (8.) | CVCCV |
| 5. (3.) | CVCVCCV | 10. (11.) | CVCCVCV |